

СОВРЕМЕНИ ВИДОВИ ГИПС ВО СТОМАТОЛОШКА ПРОТЕТИКА

Хагис Арсланов, Цена Димова, Јулија Владикова

Гипсот е минерал составен од соединенија со кристална структура. По состав е калциум сулфат дихидрат ($\text{CaSO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$). Во заботехничката лабораторија гипсот е од голема важност и се користи при секоја протетска изработка, односно најексплоатиран материјал во заботехничката лабораторија. Со излевање на гипсот се добива копија од негатив (отпечаток) врз основа на која со излевање се добива позитив или модел од истиот предмет, кој според големина и обликот во целост го репродуцира оригиналот, односно добиваме јасна и прецизна ситуација на забите и околните структури.

Во стоматологија се користат бел гипс, тврд гипс и супер тврд гипс. Со излевање на негативот со **алабастер гипс** се добиваат студио модели и анатомски модели. Белиот гипс се користи исто така и за фиксирање на модели во артикулатор и друго.

Тврдиот гипс и супер тврдиот гипс се користи за излевање на сите работни модели (позитив) од кои е потребно да послужат за изработка на заботехнички изработки со голема прецизност.

Супер тврдиот гипс се користи за работни модели и подвижни забни трупчиња. Работниот модел ги претставува точно и прецизно сите параметри на протезното поле - анатомски структури (заби, алвеоларни гребени), оклузо-артикулационите односи меѓу

двете вилици и забните низи.

Основните карактеристики кои треба да го има гипсот се:

1. Лесно да се мешаат
2. Да нема порозност на моделот
3. Експанзија
4. Врзувањето на гипсот е придружено со ослободување топлина.

Во поново време гипсот како и останатите заботехничките материјали имаат унапредување на нивниот квалитет со цел за подобрување на прецизноста на изработките како и олеснување на процесот на работата. На пазарот може да се сретнат нови и современи гипсови за работа во заботехничката лабораторија, таков на пример е гипсот кој припаѓа на групата Модерни материјали - дентален гипс (Modern Materials®-Die-Stone®) - (слика 1).

ристи за излевање на работни модели за изработка на фикснопротетски изработки (коронки и мостови).

Најчесто, забните техничари го користат зелениот по боја од овој гипс (Modern Materials® Die-Keen®- Green) кој е препознатлив во современите заботехнички лаборатории. Овој современ гипс исто така е сличен на Modern Materials®- Die-Stone®. Потекнуваат од истата фирма, но неговата предност е во тоа што при добивање на смесата има подолго работно време, односно може подолго време да се манипулира со гипсот, поточно не се врзува многу брзо. Го има во повеќе бои (зелена, сина, кафена). Производителот на овој гипс е Heraeus Kulzer од Mitsui Chemicals group и овој гипс претежно се употребу-

Табела 1. Приказ на карактеристики на Modern Materials®- Die-Stone®

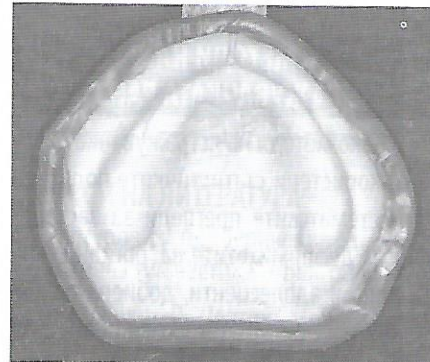
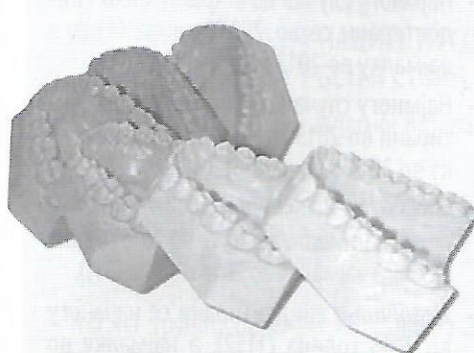
ПРОДУКТ	ВОДА / ПРАШОК - СООДНОС	ВРЕМЕ (МИН)	КОМПРЕСИЈА, ЦВРСТИНА (СУВ)	ЕКСПАНЗИЈА	ТИП	УПОТРЕБА
Die-Stone®	22 ml / 100 gm	3-5	12,000 psi	0.07%	IV	Коронки/ мостови

Овој современ гипс располага со засега најдобра конзистентност, пред употреба тој е цврст. Производителот на овој гипс е Heraeus Kulzer од Mitsui Chemicals group а при работа со неговото мешање се добива една точна и квалитетна смеса, која потоа е многу прецизна, а конзистентноста е максимална. Неговите перформанси се прикажани во Табела 1. Најчесто се ко-

ва за подвижни мостови, парцијални протези, инлеи и онлеи.

ЛИТЕРАТУРА

1. McCabe J. F., A. W.G. Walls, Applied dental materials, Blackwell Publishing (2008)
2. Sanad ME, Combe EC, Grant AA: Hardening of model and die materials by an epoxy resin. J Dent 1980 Jun; 8(2):158-62. и др.

Слика 1. Работни модели од различни гипсови